

Befattningsbeskrivning Medicinsk diagnostisk sonograf

Befattning

Titel: Medicinskt diagnostisk sonograf

Utbildning

Medicinskt ultraljud på avancerad nivå.
Krav på examination och erhållet kursbevis.

Uppdragsutbildning på Karolinska Institutet, 60 hp

Leg röntgensjuksköterska

Organisation

Underställd Enhetschef (EC) för läkaravdelning, och lyder i medicinska frågor under medicinskt ledningsansvarig läkare (MLA) alternativt ultraljudsmetodansvarig radiolog. Ultraljudsmetodansvarig radiolog bedömer sonografens medicinska kompetens och EC fastställer därefter uppflyttning av Nivåer för Ansvar och befogenheter.

Anställning

Tillsvidareanställd på röntgens läkaravdelning, dagtid.

Nivåer för Ansvar och befogenheter

Basnivå

Befogenhet att självständigt utföra alla förekommande ultraljudsundersökningar på ultraljudssektionen efter individuell delegering av ultraljudsmetodansvarig radiolog.

Endast polikliniska undersökningar är aktuella där bildgranskning och utlåtandeskrivning **utan signering** ingår.

Ultraljudsundersökningens kvalitet är helt beroende av den kompetens och skicklighet som finns hos undersökaren. Detta innebär att sonografen oftast ställer diagnos, eftersom det är redan vid utförandet av ultraljudsundersökningen som en första bedömning sker. Följaktligen måste undersökningen optimeras i realtid, vilket kräver hög kompetens inom anatomi, patologi, ultraljudsfysik och undersökningsteknik.

Sonografen måste både bibehålla och förvärva ny kunskap inom ultraljuddiagnostiken, och bevaka kunskapsutvecklingen både nationellt och internationellt. Därför behöver sonografen möjlighet upp till tio dagars extern fortbildning per år, likställt radiologernas utbildningsrättigheter.

Mellannivå

Allt från Basnivå ingår i denna nivå, där följande arbetsuppgifter läggs till.

Både **polikliniska och akuta undersökningar** är aktuella. De akuta undersökningarna preliminärsigneras.

Fullständigt ansvar för ulj metoder vid förekommande verksamhetsbehov, som till exempel ultraljudsbaserad leverelastografi-metoden. Här ingår även möjlighet till forskning inom specifik ulj metod.

Utbildning av ST-läkare gällande ultraljudets fysik och teknik, handhavande av maskiner samt utförande av standardundersökningar. Sonografen har nu primärt utbildningsansvar för nya ST-läkare på ultraljuddiagnostiksektionen, dvs ger den grundläggande utbildningen (detta utfördes tidigare av ansvarig radiolog.) Då ST-läkarna lärt sig ultraljudets grunder går de vidare till ultraljudsspecialistläkaren för att lära sig mer avancerade undersökningar.

Genomföra extern- och internutbildningar i ultraljudets fysik och teknik samt handhavande av maskiner. Möjlig intern målgrupp är läkare på olika nivåer, sjuksköterskor och övrig sjukhuspersonal. Extern målgrupp kan vara elever och studenter på olika nivåer, gymnasieskola och universitet/högskola.

Ansvara för utförande av **tydliga manualer** för maskinerna, uppdateringar och information till personal på röntgen.

Ansvara för utbildning av perifer venkateter för undersköterskor, och genomföra själva utbildning om inte annan möjlighet finns för detta på KTC. Undersköterskorna erhåller därefter delegering av EC rtg/läkaravd alternativt ultraljudsmetodansvarig radiolog.

Avancerad nivå

Allt från Basnivå och Mellannivå ingår i denna nivå, där följande arbetsuppgifter läggs till.

Utföra interventionsundersökningar (olika punktioner och abscessdränage) förekommande på ulj sektionen enligt verksamhetens behov.

Bildgranskning och utlåtandeskrivning inklusive definitivsignering ingår (se separat beskrivning över vilka undersökningar som får definitivsigneras av sonograf respektive ska dubbelgranskas av radiolog, detta uppdateras årligen). Dvs majoriteten av undersökningarna får sonografen rätt att definitivsignera, utan eftergranskning av radiolog). Som grundprincip gäller, både för sonograf och ST-läkare, att alla nyupptäckta maligniteter eller andra allvarliga fynd/diagnoser ska dubbelgranskas och definitivsigneras av specialistkompetent radiolog.

Inkluderande alla ulj metoder, på denna nivå förbereds sonografen och ges möjlighet för att utföra alla ulj metoder förekommande i verksamheten, efter erforderlig intern- och externutbildning.

Genomföra extern- och internutbildningar i olika ulj metoder. För disputerad sonograf ingår även förmedlande av forskningsresultat. Möjliga målgrupper är läkare på olika nivåer och sonografer, regionalt och nationellt samarbete kring utbildning är viktig faktor för utveckling samt bibehållning av ultraljudskunskap.

Forskning, möjlighet för doktorandstudier samt efter disputation möjlighet till post-doc, handledning och fortsatt forskning i ultraljudsmetoder.

Behjälplig vid upphandlingar av ultraljudsmaskiner på röntgenavdelning.

Kunskapsnivå som **applikationsspecialist** på ultraljudsmaskiner på röntgenavdelningen, dvs ansvar att vidareutveckla befintliga metodprogram för optimering av bildkvalitet. Detta innebär ett utökat tekniskt ansvar och direktkontakt med ultraljudssystemens olika företag, något som kräver utökad teknisk kompetens.

Ansvara för utformning och uppdatering av **metodbok** för ultraljudsundersökningar, där metodansvarig radiolog alternativt MLA godkänner metodbok innan publicering i dokumenthanteringsystemet (Centuri).